

ANALIZA

BCBP | office@bezbednost.org | Đure Jakšića 6 | 11000 Beograd

Teme:

- Neutralnost Austrije
- Profesionalizacija vojske
- Budžet austrijske vojske
- Sličnosti i razlike sa situacijom u Srbiji

Dorđe Popović

ZAŠTO AUSTRIJANAC RADO IDE U VOJNIKE

januar 2013.

O autoru:

Dorđe Popović je diplomirao na Pravnom fakultetu Univerziteta u Beogradu, a magistrirao na Institutu za mirovnu i bezbednosnu politiku u Hamburgu sa temom "Reforma Vojske Srbije i Crne Gore". Od januara 2006. godine radi kao istraživač, a od januara 2009. godine i kao koordinator za obrazovanje BCBP-a. Posebno je zainteresovan za probleme reforme sektora bezbednosti i demokratizacije u tranzicionim društvima.

Kontakt:

djordje.popovic@bezbednost.org

Građani Austrije su na referendumu 20. januara 2013. godine velikom većinom (59,8%) odlučili da se zadrži opšta vojna obaveza i da se ne pređe na profesionalne vojne snage. Mnogi su u ovoj vesti videli samo nastavak tradicionalne politike vojne neutralnosti koja je u ovoj zemlji prisutna još od završetka Drugog svetskog rata. Međutim stvari nisu tako jednostavne kako se čine. Danas je Austrija punopravna članica Evropske unije i kao takva učestvuje u njenoj zajedničkoj spoljnoj i bezbednosnoj politici, pa i u misijama koje su pod njenim okriljem. Austrija je takođe članica Partnerstva za mir koji je program NATO saveza. Jasno je da ove činjenice govore da danas ne može biti govora o austrijskoj neutralnosti, makar iz perspektive ustavnih odredbi iz 1955. godine na kojima se ovaj princip bazira.

Realno je stoga pretpostaviti da građanima koji su uprkos snažnim osećanjima nacionalne neutralnosti pristali na ovakve aranžmane

gubitak neutralnosti nije glavni razlog zbog koga su odbili uvođenje profesionalne vojske. Ovaj razlog bi se pre mogao tražiti u nedostatku finansijskih sredstava za prelazak sa regrutnog na profesionalni sastav. Prema podacima Međunarodnog instituta za istraživanje mira iz Stokholma (SIPRI) Austrija danas ima vojsku koju čini 55 000 pripadnika od kojih su 22 000 regruti. Izdvajanja za odbranu iz budžeta iznose 2,7 milijardi evra godišnje što je 0,9% bruto nacionalnog dohotka. Ovim se Austrija svrstava među zemlje članice EU koje najmanje izdvajaju za svoju vojsku.

Razlog više za zabrinutost građana koji su u tolikoj meri odbili uvođenje profesionalne vojske je i izjava ministarke unutrašnjih poslova Johane Mikl Lajtner da bi uvođenje profesionalne vojske Austriju koštalo dodatne dve milijarde evra, a ceo projekat profesionalizacije je nazvala čardakom ni na nebu ni na zemlji. Sličnog mišljenja je bio i načelnik Generalštaba austrijske vojske general Edmund Entaher koji je rekao da bi uvođenje profesionalne vojske dovelo do neminovnog pada u kvalitetu, brojnosti i sposobnostima.

Pažljiv čitalac je sigurno već primetio neke sličnosti sa situacijom u Srbiji. I Srbija je, makar deklarativno, proglasila vojnu neutralnost. Pripadnici Vojske Srbije takođe učestvuju u nekim od misija pod okriljem EU. I Srbija je članica Partnerstva za mir. Međutim, Srbija je ukinula opštu vojnu obavezu i uvela profesionalnu vojsku. Ovaj proces je u Srbiji prošao bez većih nedoumica, odlučioци nisu ponudili javnosti nikakvu analizu opravdanosti ovakvog poteza, a eventualni referendum nije se mogao ni zamisliti. Postavlja se pitanje kako je moguće da je Austrija odustala od uvođenja profesionalne vojske jer je procenila da je to preskupo, a Srbija je ovaj proces sprovela. Da li odgovor na ovo pitanje leži u činjenici da će Srbiju profesionalizacija vojske koštati manje ili u činjenici da ipak nije do kraja promišljeno koje su prednosti, a koji nedostaci ovog procesa ostaje da se vidi. Građani Austrije su imali priliku da se o ovom problemu informišu i odluče da radije žele da idu u vojsku nego što su spremni da plate da neko to čini umesto njih. I ova činjenica sama govori dovoljno.

Beogradski centar za bezbednosnu politiku (BCBP) je nezavisni istraživački centar koji radi na unapređenju bezbednosti građana i društva, zasnovanoj na demokratskim principima i poštovanju ljudskih prava. U središtu interesovanja organizacije su sve politike koje za cilj imaju poboljšanje ljudske, nacionalne, regionalne, evropske i međunarodne bezbednosti.

www.bezbednost.org